

GRANSKING

Fortrolig – Begrenset distribusjon

Rapport

Gjennomgang av tilskuddsforvaltningen overfor
Evangeliesenteret på oppdrag fra
Helse- og omsorgsdepartementet

PricewaterhouseCoopers AS

Oslo, 27. mars 2007

INNHOLDSFORTEGNELSE

1.0	INNLEDNING	3
1.1	Forbehold og forutsetninger	3
2.0	OPPDRAGET	3
2.1	Oppdragsbeskrivelse.....	3
3.0	OPPSUMMERING – KONKLUSJON	6
4.0	OM EVANGELIESENTERET	8
4.1	Roller i dag	9
4.2	Signatur og prokura	9
4.3	Fullmakter fra styret	9
5.0	OVERSIKT OVER TILSKUDDSORDNINGEN	10
5.1	Generelt om ordningen og utviklingen.....	10
5.2.	Regelverket ved tilskudd	12
5.3	Politiske føringer	17
6.	OVERSIKT OVER TILSKUDDFORVALTNINGEN I 2002 OG 2006.....	19
6.1	Tilskuddsforvaltningen i 2002.....	19
6.2	Tilskuddsforvaltningen i 2006.....	23
7.0	VÅR GJENNOMGANG AV STIFTELSEN	24
7.1	Grunnlagsmateriale.....	24
7.2	Stiftelsens intern kontroll	25
7.3	Stiftelsens eksterne revisor	29
7.3.1	Regnskapsåret 2002.....	29
7.3.2	Regnskapsåret 2003	31
7.3.3	Regnskapsåret 2004.....	32
7.3.4	Regnskapsåret 2005.....	33
8.0	SÆRLIGE OPPLYSNINGER.....	35
9.	ANBEFALINGER	36

1.0 INNLEDNING

Ved Statens standardavtale om konsulentoppdrag (Oppdragsavtalen) av 19. februar 2007 ble PricewaterhouseCoopers AS (PwC) gitt i oppdrag av Helse- og omsorgsdepartementet v/avdelingsdirektør Harald Henriksen, å gjennomføre en revisjonsgjennomgang av tilskuddsforvaltningen overfor stiftelsen Pinsevennernes Evangeliesenter.

Arbeidet ble startet opp ved avtaleinngåelsen og er utført av PwC Gransking. Denne rapport gjengir og oppsummerer resultatet av arbeidet.

1.1 Forbehold og forutsetninger

Rapporten er utarbeidet med grunnlag i de opplysninger som er gitt og den dokumentasjon som har vært gjort tilgjengelig for PwC. PwC fraskriver seg ansvar for mulige feil eller utelatelser som følge av at PwC har mottatt uriktige eller ufullstendige opplysninger eller dokumentasjon.

Oppdraget har ikke omfattet vurdering av omfanget av klienter (beboere) ved stiftelsens boenheter, herunder heller ikke riktigheten av dokumentasjonen overfor kommunene ved fakturering av døgnpriser.

Av dette følger også at vi ikke har sett på andel av "gjengangere" blant beboerne samt rehabiliteringsprosenten.

Oppdraget har ikke omfattet skatt- og avgiftsspørsmål og heller ikke slik det følger av vårt mandat, nærmere gransking av enkeltforhold.

2.0 OPPDRAGET

2.1 Oppdragsbeskrivelse

Det er gjennom media reist spørsmål om stiftelsen Evangeliesenterets økonomikontroll og bruk av offentlige midler. PricewaterhouseCoopers AS er engasjert av Helse- og

omsorgsdepartementet til å foreta en gjennomgang av de styrings- og internkontrollsystemer som er etablert for tilskuddsordningen overfor Evangeliesenteret.

Gjennomgangen skulle omfatte både departementets, Sosial- og helsedirektoratets og Evangeliesenterets styrings- og internkontrollsystemer med fokus på hvorvidt det i alle ledd i prosessen er tilfredsstillende styring og kontroll med tilskuddsforvaltningen.

Arbeidet vil innledes med møter med representanter for Helse- og omsorgsdepartementet og Sosial- og omsorgsdirektoratet for å hente inn informasjon vedrørende:

- Bevilgningsprosessen fra budsjettinnstilling til Stortinget
- Retningslinjer og rutiner for forvaltningen (av kap. 761 post 70)
- Formålet med tilskuddsordningen
- Vilkår for tildeling
- Søknadsbehandlingen
- Tilsagn med vilkår og forpliktelser for tilskuddsmottaker
- Tildelinger og overføringer
- Oppfølging, kontroll og evaluering
- Krav til regnskapsførsel og innsyn for offentlige myndigheter
- Statusrapporter for bruk av tilskuddet

Når det gjelder gjennomgangen av Evangeliesenterets kontroll- og styringssystemer, har arbeidet omfattet innhenting og gjennomgang/analyse av tilstrekkelig informasjon og dokumentasjon for vår vurdering, herunder:

- Vedtekter
- Styresammensetning og styreprotokoller
- Administrasjon, økonomifunksjon, kontrollfunksjoner
- Kontrollkomiteens arbeid
- Økonomisystemer
- Interne styringsdokumenter og regler

- Verdigrunnlag og etiske regler
- Revisjonsrapporter
- Rapporter vedrørende kontroller og tilsyn
- Innsamlingskontrollens kontroller og eventuelle rapporter
- Forholdet mellom innsamlede midler og tilskuddsmidler
- Annen relevant informasjon og dokumentasjon

Med hensyn til gjennomgangen av internkontrollen for å verifisere om den ivaretar at forvaltningen er i tråd med vilkår og forutsetninger ved tilskuddsordningen, har vi søkt etter følgende grunnlag for vurderingen:

- Dokumentasjon for kontroll med eksterne lover, regler og krav (compliance)
- Prinsipper for organisering av intern kontroll med fullmakter, roller og ansvar
- Prosedyrer for gjennomføring av intern kontroll
- Kontrollhandlinger og krav til utøvelse av kontrollhandlinger
- Kontrollhandlinger i forhold til å sikre disposisjon av tilskuddene i henhold til vilkår og forutsetninger
- Overvåkning av kontrollhandlingene
- Rapportering av avvik

Det er foretatt møter med styret og sentrale personer i administrasjon. Det er foretatt testing for å verifisere om forvaltningen er i overensstemmelse med vilkår og forutsetninger for bevilgningene (testområder ble valgt ut etter gjennomgangen av dokumenter knyttet til intern kontroll og intervjuer av aktuelle personer med ansvar for styring og kontroll hos Evangeliesenteret).

3.0 OPPSUMMERING – KONKLUSJON

- Det er vår konklusjon at tilskuddsmottakeren, Stiftelsen Pinsevennes Evangeliesenter, ikke har hatt og heller ikke har tilfredsstillende styring og internkontroll
- En vesentlig årsak til dette har vært posisjonen og fullmaktene til daglig leder, inklusive familiemedlemmer i nøkkelstillinger.
- En annen vesentlig årsak er styrets mangelfulle involvering og oppfølging av vesentlige forhold som styret har blitt gjort oppmerksom på, både fra ekstern revisor og ansatte i virksomheten.
- Stiftelsen er en kompleks og betydelig virksomhet med aktiviteter på flere geografiske steder. Etter vår oppfatning har ikke styret vist tilstrekkelig evne til å utøve tilfredsstillende eierskapsstyring av aktivitetene.
- Fra den ”spede begynnelse” for ca 25 år siden til den betydelige og komplekse virksomhet stiftelsen i dag utfører, har ikke styret vist nødvendig handlekraft til å utvikle organisasjonen i takt med vekst og kompleksitet, skaffet nødvendig kompetanse til nøkkelroller og ikke utøvet profesjonell styring av stiftelsens aktiviteter. Konsekvensen av dette er at virksomheten både har vært og fortsatt er, administrasjonsstyrt.
- Det har vært skjev maktbalanse mellom stiftelsens administrasjon og styret, mangelfull delegering fra daglig leder til nivået under, et lukket arbeidsmiljø i forhold til kommunikasjon mellom ansatte og ledelse samt mangelfull arbeidsdeling, ressursallokering og kompetanse.
- Regnskapene for den perioden vi har undersøkt (2002-2005), har vært til dels ikke fullstendige på grunn av manglende kontroller og avstemminger samt det faktum at bilagsregistreringen ikke har vært à jour.
- I nummererte brev/rapporter til stiftelsens styre har revisor gjentatte ganger påpekt vesentlige mangler i regnskapsføring og kontroll.
- Etter vår oppfatning er det ikke samsvar mellom de vesentlige forhold som revisor har påpekt i sine brev/rapporter, og innholdet i de revisjonsberetninger som er avgitt for årene 2002 – 2005.

- Dette kan ha medført at brukerne av årsregnskapene kan ha oppfattet kvaliteten på regnskapsførselen og stiftelsens interne kontroll, som bedre enn det den etter vår vurdering har vært.
- Stiftelsen er i ferd med å implementere tiltak innenfor HMS med bakgrunn i rapport fra Arbeidstilsynet. Så langt vi har blitt informert, er fremdrift i samsvar med planen. Det er også gjort forbedringer på regnskaps-/økonomibehandlingen som gjør at man i dag har en bedre sikkerhet på kvaliteten av det som rapporteres.
- Etter vår oppfatning er det nå både i styret og ledelse en klar erkjennelse om at det er behov for å implementere forbedringstiltak i forhold til det vi har påpekt.
- Fra myndighetenes side, departementet og direktoratet, har kontrollen med forvaltningen i hovedsak vært basert på årsoppgjør inklusive styrets årsberetning og revisjonsberetning. Dette har ikke vært tilstrekkelig for å forsikre seg om at tilskuddene ble benyttet i henhold til forutsetningene fordi regnskapene, styrets og revisors beretninger ikke har gitt en tilstrekkelig verifisering av at midlene er benyttet som forutsatt.
- Departementet har ikke fulgt tilstrekkelig opp direktoratets kontroll med tilskuddsforvaltningen.
- Direktoratet har ikke i tilstrekkelig grad etablert krav til kontrollhandlinger, herunder overordnede krav til hvilke kontrollhandlinger revisor skal utføre.
- Det er først i 2007 at det er tatt inn forutsetninger som gir mulighet for utvalgte kontrollhandlinger og særattestasjoner fra revisor.
- Det kan legges til grunn at det har vært lagt politiske føringer for tilskuddsordningen som har vært med på å skape uklarhet i forhold til hva som skulle være nivået for styring og kontroll med tilskuddsforvaltningen overfor stiftelsen.

4.0 OM EVANGELIESENTERET

Stiftelsen Pinsevennenes Evangeliesenter (org.nr. 951675318) ble stiftet 2. juli 1983 av Ludvig og Lise Wenche Karlsen. Stiftelsen drifter institusjoner for rusmisbrukere og driver også innen media (fjernsyn) og undervisning (tekniske og andre yrkesrettede fag).

Av dokumentasjon fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus av 23. april 1987 fremkommer det at Stiftelsen Pinsevennenes Evangeliesenter er registrert som en privat stiftelse i henhold til stiftelseslovens §§ 18 og 19. Det er opplyst at det skal sendes inn regnskapssammendrag til fylkesmannen når forvaltningskapitalen overstiger kr 500.000.

Stiftere av Stiftelsen Pinsevennenes Evangeliesenter var åtte menigheter: Filadelfia Hamar, Gjøvik Pinsemenighet, Filadelfiamenigheten Drammen, Filadelfia Sarpsborg, Filadelfi Oslo, Evangeliesalen Oslo, Pinsemenigheten Salen, Halden, Pinsemenigheten Saron, Roa, Filadelfia Hønefoss og Pinsemenigheten Betel, Trondheim. Det følger av vedtektene at det er anledning for andre pinsemenigheter å slutte seg til stiftelsen.

Initiativtakere til stiftelsen var Lise og Ludvig Karlsen. Stiftelsens arbeid skal i følge vedtektene forankres i det kristne grunnsynet i den norske pinsebevegelse.

Styret er det ansvarlige organ for stiftelsens virksomhet og forvalter stiftelsens eiendom og kapital.

Det følger av de opprinnelige vedtektene fra 15. juni 1984 (endret 11. juli 1985) at Lise og Ludvig Karlsen skal være administrative ledere til de er 70 år (eller de selv ønsker avløsning) og at begge skal være faste medlemmer i styret så lenge de er administrative ledere.

Det følger også av samme dokument at stiftelsen forpliktes utad med underskrift av styrets formann sammen med ett av de øvrige styremedlemmer, og at styret kan delegerer denne myndighet til administrativ leder.

4.1 Roller i dag

Daglig leder er Lise Wenche Karlsen, som også er styremedlem. Hennes datter, Monika Edith Johansen, er nestleder i styret og ansatt i administrasjonen (rapporterer til daglig leder).

Maria Aldersjøen er styrets leder. Styret har for øvrig ytterligere fire medlemmer og to varamedlemmer. Revisor er Revisjonsselskapet K-team AS v/registrert revisor Kjell Korsgården.

4.2 Signatur og prokura

Daglig leder har signatur og prokura alene.

Styrets leder og nestleder har signatur i fellesskap, og styrets leder har signatur i fellesskap med daglig leder. Styrets leder og nestleder har også prokura hver for seg.

4.3 Fullmakter fra styret

Når det gjelder fullmakter fra styret til stiftelsens ledere, er det fremkommet en fullmakt i referat fra styremøte 30. april 1990. Her følger det under referatets pkt. 7:

”Styret gir De administrative ledere Lise og Ludvig Karlsen fullmakt til å handle på styrets vegne, foreta avtaler om kjøp av biler, fast eiendom og øvrige økonomiske disposisjoner.”

Denne fullmakten synes å være ubegrenset.

Vi har mottatt en kopi av en håndskrevet fullmakt datert ”Skien/Oslo Styremøte 27/4-03” med følgende tekst:

”Fullmakten for lederne, Lise Karlsen, Ludvig Karlsen og Monika Johansen forhøyes fra kr. 100.000,- til kr. 300.000,-”. Dokumentet har signaturer med følgende navn: Anton

Kolle, Maria Aldersjøen, Willy Nilsen og Bjørg Tolleshaug. I tillegg er det en uleselig signatur (formentlig styrets formann, Helge Heggeli).

Stiftelsen Pinsevennenes Evangeliesenter har vært drevet på basis av både innsamlede midler og statstilskudd, i tillegg til at kommuner betaler døgnleie for beboere. I 2000 fikk stiftelsen 22,3 millioner kroner i gaveinntekter. Statstilskuddet utgjorde til sammenlikning omtrent samme beløp, 23 millioner kroner. Brutto var driftsutgifter dette året kr 95,6 millioner kroner.

5.0 OVERSIKT OVER TILSKUDDSDORDNINGEN

5.1 Generelt om ordningen og utviklingen

Evangeliesenteret mottok første gang statstilskudd i 1989, da Stortinget vedtok å gi et tilskudd til stiftelsen stort to millioner kroner. Tilskuddet var ment å skulle nyttes til drift av rehabiliterings- og ettervernstilbud for rusmiddelmissbrukere.

Det følger av tildelingsbrevet til Evangeliesenteret fra Sosialdepartementet (av 30.03.89) at det forutsettes at revidert regnskap skal sendes til departementet senest innen 1. mars påfølgende år og det tas forbehold om adgang for Sosialdepartementet og Riksrevisjonen til å iverksette kontroll med at midlene nyttes etter forutsetningene (med henvisning til bevilgningsreglementet § 17).

Av budsjettinnstillingen (S. II - 1988-89) heter det:

”Flertallet er kjent med at stiftelsen Pinsevennenes Evangeliesenter gir tilbud om rehabilitering og ettervern til rusmiddelbrukere ved 21 enheter rundt om i landet. Kurprisen ved sentrene er meget lav og over 50 pst. er blitt helbredet.

Flertallet mener også hjelpetilbud av denne typen må få statsstøtte til virksomhet og vil foreslå bevilget 2 mill. kroner til dette formålet på kap. 624 post 61”.

Stiftelsen fikk øket sitt tilskudd til 3 millioner i 1990 og 8 millioner kroner ved Stortingets behandling av 1991-budsjettet, og det ble søkt om 12,5 millioner kroner i tilskudd for 1992. Det ble forutsatt et bokettersyn av stiftelsen i anledning 1992-søknaden.

Bakgrunnen for dette var blant annet opplysninger om private uttak fra ledelsens side i form av reiser, oppussingsarbeider på egne boliger og utgifter til mat, som ble belastet Evangeliesenteret.

Det ble gjennomført ettersyn av stiftelsen ved et samarbeid mellom Sosialdepartementet og Riksrevisjonen og rapport foreligger av 29. januar 1992. Ettersynet gikk ut på å kontrollere hvordan midlene som var stilt til disposisjon for stiftelsen, var disponert. Det følger av sammendraget at en av konklusjonene fra ettersynet var, at "Den interne kontrollen synes på enkelte punkter noe svak. Det er bl.a. sviktende rutiner vedrørende kvitteringer for gaver/pengemottak og manglende attestasjon/anvisning av innbetalingsbilag".

Det følger videre av ettersynsrapporten at det ble gjennomført en bilagsgjennomgang for å se om stiftelsen hadde dekket utgifter som var stiftelsen uvedkommende. Det ble ikke funnet noe spesielt å peke på i den forbindelse.

Stiftelsen fikk i 2001 23 millioner kroner over kap. 614 post 70 og var den organisasjonen som fikk desidert mest støtte når det gjelder tilskudd til frivillige organisasjoner som driver med rusomsorg.

Stiftelsen søkte 6. august 2001 på grunn av vanskelig økonomi, om en tilleggsbevilgning på 10 millioner kroner. Søknaden ble avslått av Sosial- og helsedepartementet 16. oktober 2001.

Ansvar for tilsuddsordningen gikk over til det nye Sosial- og helsedirektoratet når det gjelder tilskudd for 2002.

I det følgende vil vi redegjøre for hovedinnholdet i prosedyrer og regelverk for ordningen.

5.2. Regelverket ved tilskudd

Vi har gjennomgått Sosial- og helsedirektoratets prosedyrer og regelverk for tilskuddsordninger.

Direktoratet sendte forslag til nytt regelverk til Helse- og omsorgsdepartementet 15. desember 2005, og departementet godkjente med angitte endringer ved brev til direktoratet 21. mars 2006.

Det fremkommer av regelverket at søknader, innstilling og alle utgående brev skal registreres i tilskuddsforvaltningssystemet Pandora. Utbetalte tilsagn og fullmakter skal registreres i økonomisystemet Agresso.

For øvrig inneholder regelverket bestemmelser om at:

- Når det er gitt tilsagn om midler til prosjekter fra direktoratet, må søkerorganisasjonene snarest skriftlig akseptere vilkårene for tilskuddet
- Tilsuddet blir utbetalt under forutsetning av at midlene benyttes til det som er beskrevet i søknaden og direktoratets tilskuddsbrev
- Organisasjoner som mottar midler til prosjekter, er forpliktet til å rapportere om bruken av disse til direktoratet i henhold til de til enhver tid gjeldende krav
- Søkerorganisasjonene er ansvarlig for kontroll og rapportering innenfor angitte tidsfrister
- Søkerorganisasjonene skal avgi revidert årsregnskap
- For flerårige prosjekter skal det avgis statusrapport for hvert år og for prosjekter som avsluttes, skal det avgis sluttrapport senest tre måneder etter prosjektets avslutning

Med hensyn til kravet til årsregnskap og sluttrapport, følger det av regelverket at søkerorganisasjonen skal sende inn reviderte årsregnskap og sluttrapport for prosjekter til Sosial- og helsedirektoratet innen 1. april hvert år. Regnskapet skal inneholde en egen note der tilskuddsbeløpet fremkommer. Regnskapet skal avgis på samme mal som budsjettet

midlene er tildelt etter. Revisjon må være foretatt av registrert eller statsautorisert revisor. Revisor skal avgi en samlet rapport for bruken av midlene.

Det fremkommer av direktoratets prosedyre for tilskuddsordningene at standardbrev for tilsagn genereres i forvaltningssystemet Pandora med grunnlag i utarbeidet innstilling til hver enkelt søknad.

Når det gjelder vilkår og forutsetninger ved tilsagn, hitsettes det følgende fra teksten i standardbrev for tilsagn fra Pandora (versjon høst 2006 i henhold til opplysning fra direktoratet):

”SHdir og Riksrevisjonen har anledning til å kontrollere at midlene brukes etter forutsetningene, jmfør § 10 i bevilgningsreglementet. Dersom ikke midlene nyttes etter forutsetningene skal de tilbakebetales til direktoratet.

....Regnskap som er revidert av revisor skal sendes til SHdir innen utgangen av 1. kvartal neste år. Regnskapet skal være revidert i samsvar med Den norske Revisorforenings standard RS 800 ”Revisors uttalelse ved revisjonsoppdrag med spesielle formål”. Eventuelle avtalte kontrollhandlinger skal gjennomføres i samsvar med Den norske Revisorforenings standard (SBT 4400)

Det fremkommer av kommentarer til malen at avtalte kontrollhandlinger må tilpasses hvert enkelt tilfelle, og må være basert på en vurdering av risiko og vesentlighet. Det nevnes at det kan være aktuelt i noen tilfeller å be om særattestasjon fra revisor.

Direktoratet har ansvaret for å innhente, kontrollere og følge opp at utbetalt tilskudd blir brukt etter forutsetningen gitt i tilskuddsbrevet. I den anledning skal det benyttes et kontrollskjema (mal fra Pandora): ”Sjekkliste for kontroll og oppfølging av mottatte regnskaper. Saksbehandler skal bruke dette skjema ved kontroll av regnskap, og det skal ligge i saken som en bekreftelse på at regnskapet er gjennomgått og kontrollert.

Når revisorattestert regnskap er mottatt, skal saksbehandler i direktoratets fagavdeling innhente saksdokumentene og:

- Ut fra tilskuddsbrevet se hva tilskuddet skulle brukes til.
- Se på hvilke typer utgifter som er dekket av tilskuddet.
- Sammenligne regnskap mot tildelt beløp og budsjett fra tilskuddsmottaker.
- Eventuelt sørge for at udisponert beløp tilbakeføres, eller avkortes i neste år tilskudd.
- Bekrefte at tilskuddet er benyttet i samsvar med forutsetningene i tilskuddsbrevet og/eller prosjektbeskrivelsen.

Vi har gjennomgått det materialet som vi har mottatt fra departementet angående Pandora som et oppfølgingsverktøy i sammenheng med tilskuddsforvaltningen. I notat datert 26.november 2001 fra departementet til direktoratet, skriver blant annet departementet:

”Det er av stor betydning at det organiseres et prosjekt i direktoratet hvor den kompetanse disse har oppnådd benyttes for å implementere Pandora i hele direktoratets tilskuddsforvaltning.”

I forbindelse med overføring av medarbeidere fra departementet til direktoratet, fikk direktoratet ansatt flere personer som hadde god kompetanse om hvorledes Pandora fungerte og kunne anvendes.

I notat datert 14.10.2002 fra departementet til direktoratet, skriver blant annet departementet:

”Situasjonen er i dag slik at Sosialdepartementet har overført all sin tilskuddsforvaltning til Sosial – og helsedirektoratet som vurderer å ta i bruk Pandora. All Helsedepartementets søknadsbaserte tilskuddsforvaltning er overført til direktoratet. Sosialdepartementet bruker ikke Pandora. Helsedepartementet står i ferd med å fase ut Pandora og tar sikte på å

overføre departementets rettigheter og plikter til direktoratet, noe som forutsetter tilførsel av midler både til utvikling og drift.”

Et revidert regelverk for økonomistyring i staten ble fastsatt i desember 2003. I kapittel 6 under bestemmelser om økonomistyring omtales viktige retningslinjer for tilskuddsforvaltningen. Finansdepartementet utarbeidet juni 2004 en praktisk veiledning til retningslinjene for tilskuddsforvaltningen.

Under punkt 5.7 i veiledningen vedrørende oppfølging og kontroll heter det blant annet:

”Det må foretas hensiktsmessige kontroller av kvaliteten på informasjon som påvirker tilskuddsstørrelsen og belyser måloppnåelsen.

Det følger også her at fokus bør rettes inn mot å kartlegge hvor risikoen i den aktuelle tilskuddsordning ligger. Det heter videre:

”Et utgangspunkt vil derfor kunne være å gå kritisk gjennom tilskuddskriterier med tanke på fortolkningsproblemer knyttet til disse.

På bakgrunn av de registrerte mulige fortolkningsproblemer bør man vurdere:

- hvilke risikopunkter som foreligger
- hvor vesentlige de er
- mulige kontrollpunkter ved en stikkprøvekontroll
- kontrollhandlinger som kan iverksettes som ledd i den løpende rapporteringen uten at det medfører uforholdsmessige kostnader”.

I brev av 28. april 2006 fra Riksrevisjonen til Sosial- og helsedirektoratet redegjøres det for resultatet av revisjon av direktoratet for regnskapsåret 2005.

Under pkt. 8 om oppfølging av tilskuddsrevisjonen for 2004, fremkommer følgende:

”I forbindelse med tilskuddsrevisjonen for 2004 tok revisjonen opp hvorfor direktoratet ikke hadde satt overordnede krav til hvilke kontrollhandlinger revisor skal utføre. Direktoratet svarte at de vurderte å gjøre endringer i dokumentmalen som brukes i Pandora, slik at det fremgår opplysninger om hvilke kontrollhandlinger revisor skal/bør utføre.

Etter hva revisjonen kan se har ikke SHdir gjort endringer i dokumentmalene i Pandora. SHdir har heller ikke satt overordnede krav til hvilke kontrollhandlinger revisor skal utføre. Hvis tilskuddsforvalter skal ha en rimelig grad av sikkerhet for at tilskuddet har blitt benyttet til gitte formål, og at tilskuddsmottaker rapporterer gyldig og pålitelig informasjon, må det etter revisjonens skjønn stilles krav til hvilke kontrollhandlinger revisor skal utføre. Etter revisjonens vurdering bør SHdir ta stilling til hvilken revisjonsstandard eller kontrollhandlinger de ønsker revisor skal utføre. Dette vil medvirke til høyere grad av pålitelighet og sikkerhet i rapporteringen.”

Direktoratet har opplyst at Riksrevisjonens anmerkninger førte til at tilskuddsbrevmalen ble endret og dette kan konstanteres ved gjennomgang av tilskuddsbrev for 2006 og 2007. I 2007 er det for første gang, så vidt vi har kunnet konstantere, tatt inn at ”Regnskapet skal være revidert i samsvar med Den norske Revisorforenings standard RS 800 ”Revisors uttalelse ved revisjonsoppdrag med spesielle formål”. Eventuelle avtalte kontrollhandlinger skal gjennomføres i samsvar med Den norske Revisorforenings standard SBT 4400 ”Avtalte kontrollhandlinger””.

Vedlegg 1: Brev av 28. april 2006 fra Riksrevisjonen til Sosial- og helsedirektoratet vedrørende revisjon av direktoratet for regnskapsåret 2005.

Med hensyn til bruken av Pandora fikk vi opplyst fra direktoratet at det tok systemet i bruk fra 1. januar 2004. 1. januar 2006 kom det nytt bevilgningsreglement som ble tatt inn i Pandorasystemet høsten 2006. Ved det nye reglementet ble gjort endring i anledning henvisningen til dette vedrørende direktoratets og Riksrevisjonens adgang til å kontrollere

at midlene brukes etter forutsetningene. Tidligere ble det henvist til § 17, mens det fra 2006 er henvist til § 10, 2. ledd.

Det ble opplyst fra direktoratet at det kreves aksept fra stiftelsen i forhold til innsynsretten.

5.3 Politiske føringer

I budsjettinnstillingen til Stortinget 1988-89, fremkommer det:

”Flertallet er kjent med at stiftelsen Pinsevennernes Evangeliesenter gir tilbud om rehabilitering og ettervern til rusmiddelbrukere ved 21 enheter rundt om i landet. Kurprisen ved sentrene er meget lav og over 50 pst. er blitt helbredet.

Flertallet mener også hjelpetilbud av denne typen må få statsstøtte til virksomhet og vil foreslå bevilget 2 mill. kroner til dette formålet på kap. 624 post 61.”

Opp gjennom årene er det gitt tydelige politiske signaler og føringer med hensyn til tilskudd til rusmiddeltiltak generelt og også Evangeliesenteret spesielt ved at stiftelsen er nevnt særskilt i statsbudsjettet enkelte år, slik vi har fått opplyst..

Budsjettinnstillingen til Stortinget fra helse- og omsorgskomiteen, Budsjett-innst. S. nr. 11 (2005-2006) illustrerer komiteens involvering i den aktuelle budsjettposten; Post 70 Frivillig rusmiddelforebyggende arbeid mv. Det heter her blant annet:

”Komiteen viser til at en samlet sosialkomité ved budsjettbehandlingen for 2005 ba |Regjeringen gjennomgå situasjonen til private rusverninstitusjoner som ikke omfattes av spesialhelsetjenesten, og komme tilbake til Stortinget med vurdering av tiltak for å sikre dette tiltaket til rusmiddelmisbrukere (Budsjett-innst. S. nr. 11 (2005-2006), side 92).”

Det heter videre:

”Flertallet vil peke på at det er foreslått nye vilkår for tildeling av statstilskudd fra post 70. Flertallet vil understreke at formålet med nye kriterier må være å fremme kvalitetsheving, men ordningen må også være fleksibel slik at den ikke ekskluderer denne typen rusverninstitusjoner.”

I budsjettinnstillingen 2006-2007 foreslår flertallet i komiteen at kap. 761 post 70 økes med 20 millioner kroner til 118,671 millioner kroner. Det opplyses at flertallet er meget godt fornøyd med at frivillig sektor styrkes med 20 millioner kroner til private, ideelle organisasjoner som driver tiltak for rusavhengige. Flertallet ber departementet fordele midlene innenfor økt ramme blant annet til de av institusjonene som har ledig kapasitet, herunder ideelle institusjoner som også kan tilby avrusing av unge rusavhengige.

Det er fremkommet fra direktoratet at det har vært foreslått å avskaffe ordningen i sin daværende form, men at dette har vist seg politisk umulig. Direktoratet har funnet det vanskelig å finne rollen som faglig instans og utøver av forvaltningskontroll med de klare signaler som er gitt politisk for å opprettholde tilskudd til stiftelsen..

Departementet har i anledning statsbudsjettet for 2006 fremført at direktoratet i samarbeid med departementet skal utarbeide retningslinjer og rutiner for forvaltningen av kap. 761 post 70 basert på Stortingets budsjettbehandling.

Av statsbudsjettet for 2007 fremkommer det at direktoratet skal forestå en evaluering av tilskuddsordningen på kap. 761, post 70. Departementet varsler i tildelingsbrevet for 2007 til direktoratet at det skal komme tilbake med nærmere beskrivelse av oppdraget. Det er ennå ikke gjort.

6. OVERSIKT OVER TILSKUDDFORVALTNINGEN I 2002 OG 2006

Vi har gjennomgått og dokumentert tilskuddsforvaltningen for årene 2002 og 2006 gjennom analyse av dokumentasjon og informasjon mottatt fra departementet, direktoratet og stiftelsen.

Stiftelsen Pinsevennernes Evangeliesenter mottar statstilskudd over statsbudsjettets Kap 621 Post 70 til stiftelsens virksomhet overfor rusmisbrukere.

Den tilskuddsordningen som stiftelsen mottar tilskudd fra, ble overført til Sosial- og helsedirektoratet fra Sosialdepartementet med virkning fra 1. januar 2002.

I det følgende gis en summarisk rekonstruksjon av de vesentligste elementer av forvaltningen fordelt på disse to årene.

6.1 Tilskuddsforvaltningen i 2002

Stiftelsen søkte om tilskudd for 2002 ved søknad av 7. mai 2001.

Ved brev av 10. januar 2002 fra Sosial- og helsedirektoratet til stiftelsen, ble den gitt et foreløpig tilskudd på fem millioner kroner. Vilkår for tildelingen følger av brevet:

”Det skal sendes inn en rapport om virksomheten samt revisorattestert regnskap innen 31. mars 2003. Rapporten skal inneholde en beskrivelse av virksomheten i de ulike tiltakene som er gitt økonomisk støtte, herunder innholdet i virksomheten og omfang. Når det gjelder institusjonsdriften, ber vi om at rapporten inneholder opplysninger om total kapasitet og kapasitetsutnyttelse.”

Det gjøres i brevet oppmerksom på at det i henhold til Stortingets bevilgningsreglement § 17 tas forbehold om Sosial- og helsedirektoratets og Riksrevisjonens adgang til innsyn og kontroll med at midlenes nyttes etter forutsetningene.

Ved brev av 22. mars 2003 ble stiftelsen informert om at det var bevilget 23 millioner kroner for 2002 over statsbudsjettets kapittel 614 post 70 (med henvisning til St.prp. nr. 1 2001-2002). Ved oversendelsen av dette brevet ble stiftelsen informert om at første termin av tilskuddet, 4,5 millioner kroner, ville bli overført til stiftelsens konto.

Direktoratet sendte nytt brev 6. mai 2002 til stiftelsen med opplysning om at av det aktuelle beløp til disposisjon på den aktuelle budsjettposten, 39,2 millioner kroner, er stiftelsen gitt 23 millioner kroner.

Det opplyses at det er utbetalt et forskudd på fem millioner kroner, og at de resterende beløp ville bli overført ved to utbetalinger a 9 millioner kroner, første gang umiddelbart (mai 2002) og neste gang innen 1. september samme år.

Her skjer det en feil fra direktoratets side, da det opprinnelige forskuddet utbetalt i januar, på 4,5 millioner kroner, ikke tas med. Dette medførte at stiftelsen fikk tilsvarende beløp for mye utbetalt dette året. Det kom senere et krav om tilbakebetaling (brev av 15. oktober 2002), hvilket medførte en særskilt prosess og anmodning fra stiftelsen om at beløpet ikke skulle refunderes, men ettergis.

Det opplyses fra daglig leder av stiftelsen i brev av 29. oktober 2002 til direktoratet, at stiftelsen ikke ble klar over feilutbetalingen før i begynnelsen av oktober på grunn av at utbetalingene i 2002 ikke hadde fulgt det vanlige mønster med utbetalinger hvert kvartal. Det fremkommer av brevet at "Vi søker derfor om ettergivelse av pengene, som har blitt brukt til å hjelpe de svakeste av de svake, rusmisbrukerne."

I den etterfølgende prosess ble stiftelsen representert ved dens advokat. Departementet skrev til direktoratet 17. mars 2003 der departementet sier seg enig med direktoratets

forslag om avkortning av inneværende års (2003) tilskudd. Dette ble også utfallet av saken. I tilsagnsbrevet av 11. april 2004 for 2003, opplyses det at kr 4,5 millioner kroner for meget utbetalt i 2002, vil bli fratrukket ved utbetalingen av tilsagnet på 23 millioner kroner for 2003.

Direktoratet forutsetter at rapport og revidert regnskap for 2001 er innsendt og godkjent før hele tilskuddet for 2002 utbetales.

Det følger videre av brevet at tilskuddet skal benyttes det aktuelle budsjettåret (2002). Det presiseres at revidert regnskap skal sendes til direktoratet innen 1. kvartal 2003, og at regnskapet skal være satt opp på en slik måte, av kontrollhensyn, at det kan sammenholdes med budsjettet.

31. mars 2003 oversendte stiftelsens eksterne revisor årsregnskap med noter, årsberetning, kontantstrømanalyse og revisjonsberetning til Sosial- og helsedirektoratet.

Direktoratet påpekte i etterfølgende brev til stiftelsen, mangler ved dokumentasjonen fra stiftelsen ved at budsjettet som fulgte søknaden, ikke samsvarte med regnskapet i forhold til oppsett og enkeltposter. Det ble påpekt at det var vesentlige avvik mellom budsjett og regnskapet for noen posters vedkommende, blant andre utgifter til bilhold.

I brev av 30. juni 2003 fra stiftelsen til direktoratet vedlegges rapport for 2002 og en oppstilling av faktiske regnskapstall sammenlignet med tilsvarende tall oppgitt i anledning søknaden om tilskudd.

Daglig leder og leder oppgir i brevet at stiftelsen i 2002 hadde kostnader, etter fradrag av refusjoner fra sosialkontorene for beboere, på i alt kr 66,9 millioner kroner. Etter gaveinntekter på kr 26 millioner og offentlige tilskudd, ble resultatet et tap på kr 3,2 millioner (mot kr 0,4 millioner i 2001).

I brev av 5.9.2003 fra direktoratet til departementet tas det opp en rekke merknader og spørsmål til stiftelsens regnskap og rapport for bruken av tilskuddet for 2002. Det kommer også frem i brevet at det har vært fokus på Evangeliesenteret i media, og det reises spørsmål fra direktoratets side om behovet for en grundigere kontroll av virksomheten, herunder ønske om at Riksrevisjonen foretar ettersyn og kontroll.

Departementet har ved brev av 9.10.2003 til direktoratet ikke noe å bemerke til at Riksrevisjonen anmodes om å foreta ettersyn, men ber om at Evangeliesenteret først tilskrives for en redegjørelse av de merknader og spørsmål som direktoratet har til virksomheten.

Derfor anmodet direktoratet Evangeliesenteret om ytterligere opplysninger ved brev av 5. januar 2004, herunder opplysninger om ansatte, døgnpris og oppholdsinntekter, kjøretøy, styret samt om angitte eiendommer.

Evangeliesenteret svarte på henvendelsen ved brev av 10. februar 2004. Fra informasjonen som meddeles gjennom brevet med vedlegg, kan nevnes:

- Evangeliesenteret hadde ca 300 lønnede medarbeidere (250 årsverk)
- Alle arbeidsavtaler (bortsett fra for 17 medarbeidere ved Hopen videregående skole) administreres sentralt og lønnsutbetalinger skjer fra hovedkontoret i Oslo
- Totale beboerinntekter i 2002 var kr. 34 219 294, hovedsakelig fra kommunene, men også egenandeler fra beboere med egen inntekt (ca kr. 3,5 millioner)
- Beboerinntekten for 2002 tilsvarte en dekningsgrad på 44 %
- En vedlagt oversikt over bilparken viser 68 kjøretøy til bokført verdi kr 1 558 000
- En vedlagt oversikt over eiendommer pr. 31.12.2002, viser 30 eiendommer til bokført verdi kr 50 109 500 (hvorav 13 sentre, inkl. Nordregate og Hopen skole, i drift)

I brev fra 5. januar 2006 fra direktoratet til stiftelsen, sa direktoratet seg fornøyd med den dokumentasjonen som var gitt fra stiftelsens side.

6.2 Tilskuddsforvaltningen i 2006

Evangeliesenteret søkte, ved brev 15. januar 2006, om tilskudd for 2006 på kr 32 millioner.

I 2005 mottok stiftelsen kr. 28,7 millioner i tilskudd etter en tilleggsbevilgning gitt i august 2005 (på kr. 5,2 millioner). I 2004 mottok stiftelsen kr. 23 millioner i tilskudd.

Det opplyses i søknaden at det i 2005 ble satt i drift et nytt økonomisystem og at hovedkontorets it-miljø ble overført til en ekstern leverandør i begynnelsen av 2005. Det fremkommer at det arbeides med å forbedre og effektivisere administrative rutiner og at det i den anledning skal ansettes en administrasjonsleder i en ny stilling med ansvar for koordinering og utvikling av Evangeliesenterets sentrale funksjoner innen regnskap, økonomi, drift, vedlikehold, innkjøp og HMS.

Søknaden inneholder ett vedlegg med oversikt over driftsinntekter og driftskostnader med tall for de enkelte poster i oppstillingen for 2004 (faktisk), 2005 (budsjett og estimat) samt budsjett for 2006.

I brev av 26. januar 2006 fra direktoratet til Evangeliesenteret vedrørende "Tilskudd til drift over statsbudsjettet kapittel 0761.70 for 2006", opplyses det at direktoratet vil utbetale et à-konto beløp stort kr 7 millioner som forskudd, for å sikre Evangeliesenterets drift.

Det tas forbehold om at betingelsene for å motta tilskudd er oppfylt hos mottaker. Det forutsettes fra direktoratets side at rapport og revidert regnskap for 2005 er innsendt innen 1. april for så vidt angår utbetaling av de resterende tilskuddsbeløpet.

Når det gjelder vilkår for øvrig synes disse å være lik vilkår ved tildelingen for 2002. Det opplyses fra direktoratet om at revisorattestert regnskap skal sendes til direktoratet innen utgangen av 1. kvartal neste år (2007) og det presiseres at regnskapet må settes opp slik at det kan sammenholdes med budsjettet.

Det fremgår at direktoratet og Riksrevisjonen har anledning til å kontrollere at midlene brukes etter forutsetningene i henhold til § 17 i bevilgningsreglementet.

Stiftelsens daglige leder bekreftet å ha lest og godtatt vilkårene i tilsagnsbrevet i bekreftelse sendt direktoratet 26. januar/1. februar 2006.

Ved tilsagnsbrev av 23. mars 2006 informerte direktoratet Evangeliesenteret om at det var gitt tilskudd for 2006 på inntil kr 25 millioner til drift (inkl. forskuddet). Vilkårene som stilles i brevet er i henhold til vilkår redegjort for tidligere i forbindelse med utbetalingen av forskuddet. Stiftelsens daglige leder signerte for bekreftelse av tilsagnet med vilkår 29. mars 2006.

1. desember 2006 søkte Evangeliesenteret om tilskudd stort kr 36 millioner for 2007.

7.0 VÅR GJENNOMGANG AV STIFTELSEN

7.1 Grunnlagsmateriale

I det følgende redegjøres det for resultatet av vårt arbeid med henvisninger til informasjon og dokumentasjon som er mottatt og gjennomgått.

Våre konklusjoner er basert på:

- Mottatt dokumentasjon fra Helse- og omsorgsdepartementet
- Mottatt dokumentasjon fra Sosial- og helsedirektoratet
- Mottatt dokumentasjon fra Stiftelsen Pinsevennernes Evangeliesenter
- Samtaler med representanter fra departementet og direktoratet
- Samtaler med stiftelsens styre
- Samtaler med stiftelsens advokat

- Samtaler med daglig leder og nestleder
- Samtaler med regnskapsleder og controller
- Samtale med tidligere administrasjonsleder
- Samtale med stiftelsens eksterne revisor

Vårt arbeid har i hovedsak omfattet perioden 2002 – 2005 og det vesentligste av innhentet dokumentasjon fra Evangeliesenteret, relaterer seg til denne perioden.

7.2 Stiftelsens intern kontroll

Ved vår gjennomgang av stiftelsen, har vi konstatert at det ikke finnes skriftlig dokumentasjon for et internkontrollsystem.

Vi har under våre samtaler med ansatte, tidligere ansatte, ledelse, styre og revisor, gjennomgått internkontrollen generelt, kontrollmiljøet, risikovurderingsprosesser, informasjon og kommunikasjon, gjennomføring av kontrollaktiviteter samt gjennomføring av overvåkning og rapportering.

Resultatet av gjennomgangen av disse temaene knyttet til internkontroll, viste at det ikke har eksistert eller eksisterer dokumentert intern kontroll når det gjelder:

- **Policy og system**

Det er ikke vedtatt et skriftlig dokument som beskriver rammene for den interne kontroll og hvorledes den skal etableres, overvåkes og oppdateres samt hvorledes avvik fra ramme-/regelverket skal behandles.

- **Ansvars-/fullmaksstruktur**

Det har ikke vært noen fullstendig behandling av samlet ansvars-/fullmaksstruktur for stiftelsen. Det vi har fått fremlagt, har vært i form av enkeltsaker som har vært behandlet.

○ **Kontrollmiljø**

Vi har ikke fått fremlagt dokumentasjon av stiftelsens kontrollmiljø og hvordan dette er implementert gjennom alle ledd og nivåer i organisasjonen. Det har ikke vært noen funksjon som har etterprøvet/kontrollert daglig leders gjøremål.

○ **Gjennomføring og dokumentasjon av risikoanalyser**

Det har ikke vært gjennomført risikoanalyser av prosessene i stiftelsens virksomhet, verken i regi av administrasjonen eller stiftelsens styre.

○ **Kontrollhandlinger**

Vi har ikke fått dokumentert at det innenfor de ulike områdene/funksjonene/prosessene av stiftelsens aktiviteter, har vært gjennomført kontrollhandlinger og at det har blitt rapportert oppover i administrasjonen og til stiftelsens styre om dette.

○ **Kommunikasjon**

Gjennom våre samtaler har vi avdekket at det ikke har vært åpenhet mellom ansatte og daglig leder i forhold til å rapportere særskilte forhold og hendelser. Tilsvarende har vi heller fått dokumentert at daglig leder har rapportert særskilte forhold og hendelser til stiftelsens styre.

○ **Overvåking**

Stiftelsen har ikke hatt controller som har hatt nødvendig myndighet til å overvåke og følge opp aktivitetene. Det ble ansatt en administrasjonsleder i april 2006 som fratrådte i desember 2006/januar 2007. Imidlertid fikk ikke vedkommende i særlig

grad arbeidet med å implementere kontrollaktiviteter fordi han ble engasjert i å rydde i de mangler som Arbeidstilsynet påpekte etter sin gjennomgang av stiftelsens HMS forhold. Han fikk ikke de nødvendige fullmakter til å starte på arbeidet med å utvikle et kontrollmiljø som skulle ivareta stiftelsens interne kontroll.

○ Rapportering

Vi har fått tilgang til avviksrapportering eller annen rapportering som beskriver status på den interne kontrollen i stiftelsen.

Som eksempler på at det ikke eksisterer noen dokumentert internkontrollsystem, kan følgende forhold nevnes.

- Styret har ikke hatt intern kontroll som eget punkt på dagsorden. Det har heller ikke vært noe eget møte for å behandle stiftelsens kontrollmiljø og risikosituasjon i forhold til de aktiviteter som stiftelsen gjennomfører. Gjennom vårt møte med styret 14. mars 2007 fikk styret anledning til å kommentere disse forholdene. Det kom ikke frem opplysninger i møtet som tilsa at styret hadde hatt disse forholdene på dagsorden.
- Vi har avdekket mangelfull arbeidsdeling ved at daglig leder kan bestille, kontrollere, attestere og godkjenne anskaffelser og gjennomfører alle utbetalinger. Det er ikke blitt dokumentert dualkontroll. I møter med daglig leder ble disse observasjonene bekreftet.
- Vi har ikke fått fremlagt skriftlige fullmakter når det gjelder bestilling, attestasjon, kontroll og betaling med unntak av fullmakt gitt til daglig leder og nestleder fra styret. Dette ble bekreftet i samtaler med daglig leder og styret.

- Godkjenninger av investeringer utover fullmakt ble ifølge styret og daglig leder, muntlig redegjort for og godkjent av styret uten noen etterfølgende oppfølging eller kontroll.
- I samtale med styreleder fikk vi opplyst at fullmakten til daglig leder var blitt overskredet uten at det hadde medført noen reaksjoner.
- Vi har ikke funnet dokumentert at det eksisterer fullmaktskart knyttet til stillingskategorier med unntak av fullmakt til stiftelsens ledelse fra 27. april 2003.
- Styreleder opplyste i møte med oss at styret vektla tillitsforholdet til daglig leder sett i lys av den enorme innsatsen som var nedlagt i å bygge opp og drive stiftelsen og behandlingssentrene. Dette ble også bekreftet i møtet det samlede styret.
- Senterlederne har fullmakt til å bestille særskilte innkjøp inntil kr 5.000 og fullmakt til å rekvirere nødvendige varer og tjenester til daglig drift. Senterlederne har både bestiller- og mottaksrollen, mens daglig leder også her godkjenner og gjennomfører alle betalingene. I samtaler med daglig leder og styret ble dette bekreftet.
- I samtaler med regnskapsavdelingen og stiftelsens revisor samt ved gjennomgang av mottatt dokumentasjon, har det fremkommet at stiftelsens regnskapsførsel og rapportering til dels har vært mangelfull og ikke à jour. Dette har resultert i svak løpende kontroll og oppfølging av stiftelsens økonomiske situasjon, herunder likviditetsstatus. I samtaler med stiftelsens styreleder og samlede styre ble dette bekreftet.
- Våre observasjoner er blitt bekreftet av tidligere administrasjonsleder både muntlig overfor oss og i notat til styret, ved avslutningen av arbeidsforholdet, 11. desember 2006.

Vedlegg 2: Skriv av 11.12.2006 fra tidligere administrasjonsleder til styret

Vår konklusjon er at tilskuddsmottakeren, Stiftelsen Pinsevennenes Evangeliesenter, ikke har hatt og heller ikke har tilfredsstillende styring og internkontroll.

7.3 Stiftelsens eksterne revisor

Revisjonsselskapet K-TEAM AS har revidert årsregnskapene for stiftelsen for den perioden vi har konsentrert våre undersøkelser om. Vi har gjennomgått årsregnskapene for perioden 2002 til 2005 med tilhørende nummererte revisjonsrapporter. I tillegg har vi hatt samtale med ansvarlig revisor og revisjonsmedarbeider. Vi har også hatt samtaler med regnskapsleder og daglig leder om regnskapsforhold.

Vi vil nedenfor gi begrunnelser for vår konklusjon angående selskapets eksterne revisor og det arbeidet som er gjennomført når det gjelder finansiell revisjon og forhold knyttet til intern kontroll.

7.3.1 Regnskapsåret 2002

I sin revisjonsberetning datert 9. april 2003 opplyser følgende avslutningsvis:

”Uten at det har betydning for konklusjonen i avsnittet over, vil vi presisere at stiftelsen ikke har sørget for tilstrekkelig kapasitet på regnskapsavdelingen under året. Dette har ført til at den løpende registrering, dokumentasjon og intern-kontroll av regnskapsinformasjon ikke har fungert tilfredsstillende.”

Som det fremgår av beretningen har revisor godkjent stiftelsens årsregnskap for 2002 til tross for presiseringen i siste avsnitt, hvor revisor understreker at den ikke har betydning for konklusjonen

Vedlegg 3: Stiftelsens Årsregnskap - Årsrapport 2002

Brev datert 25. oktober 2002 adressert til Stiftelsen vedrører ”Rapport div. problemstillinger fra styret”. I dette brevet tar revisor opp en rekke forhold blant annet vedrørende økonomistyringen i stiftelsen.

Vedlegg 4: Brev av 25.10.2002

Brev av 10. november 2002 adressert til styrets leder vedrører ”Regnskapsavdelingens sammensetning”. Her skriver revisor blant annet at det er viktig at stiftelsen sørger for en fungerende ledelse og en fornuftig forvaltning av ressursene ettersom stiftelsen har et ideelt formål og rår over offentlige midler og gaver.

Vedlegg 5: Brev av 10.11.2002

Brev av 28.mars 2003 adressert til styrets leder vedrører ”Redegjørelse til styret i Stiftelsen Pinsevennes Evangeliesenter i forbindelse med styremøte 28.3.2003 og behandling av årsregnskapet for 2002”. Her skriver blant annet revisor at ”*Vi kunne med nød og neppe godkjenne årsregnskapet for 2001*” grunnet:

- Manglende intern kontroll gjennom året med avstemminger av vesentlige poster
- Dårlig kontroll med bruk av midler fra ledelsen som fører til dårlig likviditet
- Dårlig kapasitet på regnskapsavdelingen

Revisor omtaler også en differanse på bank i størrelsesorden netto ca. 2.5 mill og påpeker at konsekvensen av dette kan bli forbehold i revisjonsberetningen, dersom differansen ikke blir avklart, eller presisering i revisjonsberetningen.

Vedlegg 6: Brev av 28.3.2003

Brev av 8. april 2003 til styreleder vedrører ”Anbefaling til økt kontroll av økonomifunksjonen”.

Her skriver revisor blant annet at det er strengt nødvendig å bedre kontrollen av økonomifunksjonen i stiftelsen og at det er behov for en total gjennomgang av rutiner og systemer for å skape tilstrekkelig kontroll på rapportering av økonomisk informasjon.

Vedlegg 7: Brev av 8.4.2003

Når vi ser hva revisor har rapportert skriftlig til stiftelsen gjennom året av mangler, herunder det som skrevet i brev datert 8. april 2003, dvs. dagen før revisjonsberetningen er datert, kan det stilles spørsmål om konsistensen mellom det som er rapport innad i forhold det som er skrevet i revisjonsberetningen.

Ved kun å ha tilgang til årsregnskapet uten revisors brev til styret, vil en regnskapsbruker kunne få inntrykk av at stiftelsens økonomiske og kontrollmessige tilstand er bedre enn det den i virkeligheten var, gitt at regnskapsbrukeren har full informasjon om forholdene.

7.3.2 Regnskapsåret 2003

Revisjonsberetningen datert 14.april 2004 er tilsvarende som revisjonsberetningen for 2002, med unntak for siste avsnitt som har ordlyden: *”Uten at det har betydning for konklusjonen i avsnittet over, presiserer vi at stiftelsen ikke har behandlet skattetrekkmidler i samsvar med bestemmelsene i skattebetalingsloven paragraf 11.”*

Brev datert 22.april 2004 til styreleder vedrører ”Revisjons rapport nr. 1 - 2004”. Brevet omhandler revisors kommentarer til regnskapet, formuesforvaltningen og internkontroll for 2003.

I sin oppsummering i brevet skriver revisor blant annet:

”Regnskapet slik det foreligger i dag for deres øyne er veldig nær opptil de faktiske forhold. Det er ikke uten feil., for det har ikke vært mulig å kunne få bekreftet tallene på en slik måte at vi kan si at dette er den fulle å hele sannhet.”

Vedlegg 8: Brev av 22.4.2004

Vedlegg 9: Stiftelsens Årsregnskap – Årsrapport 2003

Fortsatt er det mangler og feil ved regnskapet og tilfredsstillende intern kontroll er ikke på plass. Imidlertid synes som om det har skjedd en bedring fra 2002 til 2003.

7.3.3 Regnskapsåret 2004

Revisjonsberetningen datert 1. april 2005 er helt ren beretning.

Brev datert 18. januar 2005 til styreleder vedrører ”Rapport vedrørende gjennomført revisjonsarbeide vedr. regnskapsåret 2004.”

I dette brevet skriver revisor følgende om ”problematiske forhold”:

- ”Det er ikke satt inn tilstrekkelig kapasitet og kompetanse for å løse de mest kritiske postene i regnskapet (prioritering).”
- ”Det er ikke fokusert på de postene som er utpekt som vesentlige, i tilstrekkelig grad”
- ”Det er gjort bevisste handlinger, som skjuler svakheter og feil, før våre gjennomganger.”
- ”Muntlige informasjon vi får fra regnskapsavdelingen er ofte mangelfull, unøyaktig og/eller ukorrekt.”

Vedlegg 10: Brev av 18.1.2005

Når vi ser hva revisor har rapportert skriftlig til stiftelsen gjennom året av mangler, kan det også for regnskapsåret 2004 stilles spørsmål om konsistensen mellom det som er rapport innad i forhold det som er skrevet i revisjonsberetningen. Ved kun å ha tilgang til årsregnskapet uten revisors brev til styret, vil en regnskapsbruker kunne få inntrykk av at stiftelsens økonomiske og kontrollmessige tilstand er bedre enn det den i virkeligheten var, gitt at regnskapsbrukeren har full informasjon om forholdene.

Vedlegg 11: Stiftelsens årsrapport og regnskap 2004

7.3.4 Regnskapsåret 2005

Revisjonsberetningen datert 31.mars 2006 er også en ren beretning.

Vedlegg 12: Stiftelsens Årsrapport og regnskap 2005

I brev datert 5. desember 2005 adressert til styreleder vedrørende "Løpende revisjon 2005", skriver blant annet revisor:

"Ved vår gjennomgang var ikke bokføringen av bankposter (dvs. alle åpne poster som var funnet ved bl.a. bankavstemming) og bankavstemningen à jour. Det var blant annet feil ved overføring av fil fra gaveinntektsprogrammet. Dette stammet fra mai måned, men man hadde enda ikke fått programleverandøren til å komme for å ordne dette."

"Vi mener det er kritikkverdig at man leverer rapporter til styret, uten at banken er tilstrekkelig avstemt og bokført."

Vedlegg 13: Brev av 5.12.2005

I brev datert 5. desember 2005 adressert til styret med kopi til Stiftelsestilsynet, vedrørende "Revisjonsrapport 1/2005", opplyses det at revisor har utført deler av den løpende revisjonen og at stiftelsens regnskap etter revisors mening ikke er tilstrekkelig à jour i henhold til bokføringsloven § 7. Revisor ber om at regnskapsavdelingen tilføres tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å kunne bokføre og avstemme regnskapet månedlig.

Vedlegg 14: Brev av 5.12.2005

I brev datert 10. april 2006 adressert til styreleder vedrørende "Rapport årsoppjøret 2005", skriver blant annet revisor:

”Nivået regnskapsføringen og dokumentasjon av kostnader/inntekter har bedret seg i forhold til tidligere år. Det har blant annet vært foretatt en totalgjennomgang av alle transportmidler registrert på stiftelsen. Dog er det fortsatt rom for enkelte forbedringer som nevnt under.”

Vedlegg 15: Brev av 10.4.2006

Det har skjedd forbedringer i forhold til tidligere år og dette har fortsatt i 2006 i følge den korrespondanse som vi hatt tilgang til, men fortsatt er det mangler både ved regnskapsførsel, dokumentasjon og kontroll.

Blant annet skriver revisor i brev datert 15. januar 2007 til styreleder og daglig leder:

- Alle bankkontoer er avstemt pr november og det er få åpne poster. Dette er ifølge revisor en stor forbedring i forhold til tidligere år
- Det var mange debetsaldoer på leverandørreskontroen som ifølge regnskapsleder skyldtes manglende fakturaer fra leverandører
- Stikkprøvekontroll av bokførte kostnader viste at i hovedsak var bilagene var bilagene attestert og vedrørte stiftelsens formål.
- Reisekostnader og kostnader betalt kontant var mangelfullt dokumentert og for flere av de kontrollerte bilagene var det ikke mulig å se om kostnadene vedrørte formålet, da det manglet informasjon på bilagene.

Når vi årene 2002 til 2005 samt hensyntar informasjon gitt oss om 2006 har skjedd en betydelig forbedring av stiftelsens regnskapsførsel. Imidlertid dersom vi ser perioden samlet er det vår oppfatning informasjonen til omverdenen gjennom årsregnskap, styreberetning og revisjonsberetning ikke har gitt fullstendig informasjon om virksomheten regnskapsførsel, formuesforvaltning og interne kontroll. Dette kan ha bidratt til at eksterne regnskapsbrukere ikke har fått et korrekt bilde av de virksomhetens økonomiske resultater og stilling.

8.0 SÆRLIGE OPPLYSNINGER

Med bakgrunn i vårt arbeid samt også henvendelse til stiftelsen med anmodning om opplysninger og dokumentasjon fra Lotteri- og stiftelsestilsynet, har vi mottatt en del materiale fra administrasjonen når det gjelder enkeltsaker, blant annet omtalt i media.

Dette gjelder blant annet:

- Kjøp og salg av fast eiendom
- Hestehold på Østerbo
- Overdragelse av opphavsrett for boken "Ennå er det Håp"
- Honorar for boken "Håpets far"
- Kjøpsavtale vedrørende restopplag av boken "Håpets ambassadør"
- Tjenestebilordning
- Forhold vedrørende julearrangement på Beitostølen Resort
- Reiser i regi av Fokus reiser
- Fakturaer og betalingsbilag for oppføring av daglig leders privatbolig

Dokumentasjonen overleveres til departementet samtidig med rapporten. Vi understreker at vi har gjennomgått dokumentasjonen, men vi har ikke gjennomført videre undersøkelser, som vil være nødvendig for å konkludere vedrørende disse enkeltforholdene.

9. ANBEFALINGER

Evangeliesenteret har de siste årene lagt ned betydelig arbeid i å sikre en tilstrekkelig finansiering for å kunne løse de utfordringene som Evangeliesenteret står ovenfor. I tillegg har det vært arbeidet med å på plass tilfredsstillende systemer for HMS og regnskapsførsel.

Vi har gjennom vårt arbeid kunnet konstatere dette og at det har vært fokusert på å imøtekomme de påpekninger som Arbeidstilsynet hadde i sin rapport etter tilsynets gjennomgang av Evangeliesenteret. Tidligere administrativ leder var prosjektleder i dette arbeidet.

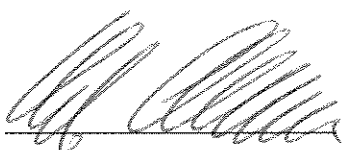
Når det gjelder regnskapsførselen ved Evangeliesenteret, er den fortsatt mangelfull med hensyn til ajourhold, avstemminger, rapportering og intern kontroll. Imidlertid har senteret ansatt regnskapskontroller, og også nylig ny administrativ leder, og det er satt i gang forbedringer på rapporteringssiden.

Når det gjelder de påpekte vesentlige svakheter i den interne kontrollen og styringen av senterets aktiviteter for øvrig, har styret nå satt i gang tiltak for å bedre denne situasjonen, også for å bygge opp et kontroll- og styringssystem. Imidlertid må vi påpeke at det gjenstår mye arbeid og at senteret har begrensede ressurser med tilstrekkelig kompetanse til slikt arbeid. Vårt inntrykk etter våre samtaler med ledelse og styre, er at det ikke står på viljen til å sette i verk og gjennomføre tiltak, men det er mangelfull evne til å gjennomføre et slik omfattende prosjekt. Ut fra samtalene med styret og gjennomgang av tilgjengelig dokumentasjon, er det vår oppfatning at fokus på å implementere nødvendig styring og kontroll har økt gjennom den perioden som vi har gjennomgått.

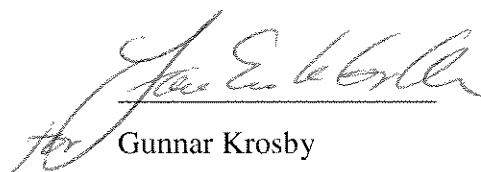
Vi mener det er nødvendig med følgende tiltak/videre arbeid fra myndighetenes side, for å sikre tilfredsstillende tilskuddsforvaltning:

- Det bør fra myndighetenes side, på årlig basis, avtales utvalgte kontrollhandlinger og uavhengige særattestasjoner fra stiftelsens revisor.

- Det bør fra myndighetenes side kreves, på årlig basis, at det avgis fra uavhengig part, en vurdering av stiftelsens styring og intern kontroll.
- Det bør fra myndighetenes side kreves at stiftelsen har en utpekt person med hensiktsmessige fullmakter, til å ha ansvar for økonomistyring og intern kontroll.
- Styret må i sin årlige beretning pålegges å avgi erklæring om stiftelsens interne kontroll, herunder kontrollen med daglig leder.
- Vurdere styresammensetningen i forhold til å sikre uavhengighet og kompetanse
- Det bør gjennomføres, eventuelt i regi av stiftelsen selv, en gransking av hvorvidt det har vært en blanding av private og stiftelsens interesser med grunnlag i oppslag i media om dette. I fall granskingen utføres i regi av stiftelsen selv, bør stiftelsen pålegges å gjøre resultatet kjent for myndighetene.

Helge Kvamme
Partner

Gunnar Krosby
Partner

Vedlegg